

Förord

Som ordförande för Söderåsens miljöförbund, är det med stor ödmjukhet jag skriver mitt första förord till vår årsredovisning. Det år vi lägger bakom oss, 2023, har onekligen varit både utmanande och omvandlande för vårt förbund. Inte minst påverkades vi stort av en medlemskommuns beslut att avsluta sitt deltagande, en händelse som satte i gång grundläggande förändringar i vår organisation och arbetsmetoder.

I ljuset av dessa utmaningar har vi sett över vår struktur och minskat från tre till två avdelningar, samt justerat vår personalstyrka och arbetat intensivt med att sänka våra kostnader. Åtgärderna var nödvändiga för att anpassa organisationen till ett nytt ekonomiskt landskap där de återstående medlemskommunerna nu står för en större del av kostnaderna. Detta ledde tyvärr till ett ekonomiskt underskott mot årets slut, en utveckling som krävt och fortsätter att kräva ökat fokus på effektivitet och ekonomisk hållbarhet.

Trots dessa utmaningar vill jag betona att jag ser ljus på framtiden för Söderåsens miljöförbund. De nödvändiga justeringarna i avgifter och medlemsbidrag som väntas under 2024–2025 kommer att ge oss en stabil plattform för att fortsätta vårt viktiga arbete. Fördelarna med ett samarbete som vårt är många – inte minst möjligheten att genom samordning och delning av kunskap erbjuda hög kvalitet på våra tjänster och därmed också spara pengar för våra medlemskommuner.

Vi är stolta över vår förmåga att attrahera kompetent personal, vilket är avgörande för vår förmåga att erbjuda tjänster som inte bara är ekonomiskt effektiva utan även rättssäkra. Detta har bidragit till att vi även i utmanande tider kan upprätthålla en hög servicenivå och minimera vår sårbarhet för yttre händelser.

Utöver detta har vi lagt resurser på utbildning och kompetensutveckling, inte minst för vår nya direktion. Genom att säkerställa en djup förståelse för miljölagstiftningen och rättsliga principer stärker vi vår förmåga att fatta välgrundade och hållbara beslut.

När vi blickar framåt är jag övertygad om att Söderåsens miljöförbund står väl rustat för att möta framtiden. Vårt arbete är viktigt – inte bara för våra medlemskommuner utan också för miljön, människors hälsa och samhället i stort. Vi är fast beslutna att fortsätta vårt arbete med samma engagemang och professionalism som tidigare, och vi ser fram emot att tillsammans möta de möjligheter och utmaningar som ligger framför oss.

Samarbete är vår styrka

Theresa Rosbäck

Ordförande, Söderåsens miljöförbund

Årsredovisning 2023

Innehåll

1. VÅRT UPPDRAG	3
1.1 Politisk styrning	3
1.2 Miljöförvaltningen	4
2. ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETENS UTVECKLING	4
2.1 Mål för 2023	4
3. VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING	5
3.1 Personalresursbrist	5
4. HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE	5
4.1 Livsmedel	5
4.2 Försäljningstillsyn; tobak, elektroniska cigaretter, folköl och läkemedel	7
4.3 Rökfria miljöer	8
4.4 Animaliska biprodukter	8
4.5 Hälsoskydd	9
4.6 Miljöskydd	10
4.7 Lantbruk	10
4.8 Små avlopp – Avloppsreningsverk	10
4.9 Förorenade områden	11
4.10 Miljöövervakning, strandskydd, naturmiljö mm	11
4.11 Uppdrag åt kommunerna	Fel! Bokmärket är inte definierat.
4.12 Energi- och klimatrådgivning	12
4.13 Renhållning	13
4.14 Administration och internt stöd	13
5. STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV DEN KOMMUNALA VERKSAMHETEN	13
6. GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING	14
7. BALANSKRAVSRESULTAT	15
8. VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN	15

9. SAMMANFATTNING OCH FÖRVÄNTAD UTVECKLING.....	15
9.1 Sammanfattning	15
9.2 Förväntad utveckling	17
Medlemskommuns utträde ur förbundet	17
10. RÄKENSKAPER.....	17

1. Vårt uppdrag

Söderåsens miljöförbund är ett kommunalförbund som består av medlemskommunerna Klippan, Perstorp, Svalöv och Örkelljunga kommun. Förbundet bildades den 1 september 2009 och tog då över medlemskommunernas ansvar för myndighetsutövning inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt andra uppgifter som enligt lag skall fullgöras av kommunala miljönämnder. Bjuvs kommun har varit medlem sedan förbundets start 2009, men lämnade samarbetet den 31 december 2022.

Under 2010 tog förbundet även över tillsynsansvaret för tobak, receptfria läkemedel samt försäljning av folköl i butik i Bjuv, Perstorp, Svalöv och Örkelljunga kommun. 2014 togs motsvarande tillsyn över även i Klippan.

I Perstorps och Örkelljunga kommuner har förbundet tillsyn över strandskyddet sedan flera år.

Från den 1 januari 2011 har förbundet tagit över tillsynsansvaret för tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet från länsstyrelsen.

Från och med 1 september 2016 har miljöförbundet tillsyn över sprängämnesprekursorer i de fem kommunerna.

Fr.o.m. 2018 har förbundet tagit över tillsynsansvaret för E-cigarettor.

Utöver myndighetsuppgifter som tillsyn och kontroll, ska förbundet också besvara remisser från medlemskommunerna, bistå med expertkunskap, svara för information inom verksamhetsområdet, samt delta i kommunernas krisberedskap. Förbundet kan också åta sig uppdrag som ansluter till verksamhetsområdet.

1.1 Politisk styrning

Direktion

Förbundet styrs av en direktion som består av två ledamöter och två ersättare som sitter i kommunfullmäktige i varje kommun, sammanlagt 8 ledamöter och 8 ersättare.

Ordförandeskapet innehas 2023-2026 av Örkelljunga kommun, och posten som vice ordförande av Klippans kommun. Ett konstituerande möte inför den nya mandatperioden hölls i december 2022.

Ordförande och vice ordförande utgör beredningsutskott. Beredningen har inte någon egen beslutande funktion, men förbereder kallelsen till direktionens sammanträden. Vid beredningen inför de sammanträden där budgeten beslutas är en ledamot från varje medlemskommun kallad.

Direktionen sammanträder med cirka en månads mellanrum, med uppehåll under sommar och jul. Under år 2023 har nio sammanträden hållits, samt ett konstituerande sammanträde den 29 december 2022 inför den nya mandatperioden.

Ledamot

Ersättare

Klippan

Åsa Edvardsson t o m 31/3

William Garpenholm vice ordf
fr o m 1/4

Tonny Svensson

Robert Larsson

Kent Lodesjö

Perstorp

Kerstin Gustafsson-Andersson

Kent Hamacek

Valter Titusson

Richard Andersson

Svalöv

Agneta Sörensson

Jan Zielinski

Conny Törnkrantz

Torbjörn Ekelund

Örkelljunga

Theresa Rosbäck, ordf.

Arne Silfvergren

Ida Blomberg

Gunnar Edvardsson

Revisionen t o m 30/6-2023

Rune Ahlberg (Bjuv)

Ingvar Nilsson (Klippan)

Lars-Inge Sjöholm (Perstorp)

Göran Winér (Svalöv)

Bengt Hammarstedt, ordf

(Örkelljunga)

Revisionen fr o m 1/7-2023

Bo Rosengren (Klippan) ordf.

Lars-Göran Thulin (Perstorp) fr o m 29/11-23

Ragnhild Karlsson (Svalöv)

Ricky Gunnarsson (Örkelljunga)

1.2 Miljöförvaltningen

Förbundet har en gemensam miljöförvaltning som är placerad i Klippan, centralt lokaliserad i gamla tingshuset.

Förvaltningen bestod fram till årsskiftet av tre avdelningar, en livsmedelsavdelning och två miljöavdelningar med flera olika arbetsområden. Inom arbetsområdena är uppgifterna fördelade så att det inom varje sakområde finns minst två handläggare. Förbundet uppnår därmed en specialisering och möjlighet till fördjupad kompetens utan att bli sårbara vid sjukdom, semester och annan ledighet. Att vara minst två är också viktigt för kvalitén, man har alltid en kollega att diskutera de mer besvärliga ärendena och svåra gränsdragningarna med.

Inom förvaltningen finns också energi- och klimatrådgivning.

2. Översikt över verksamhetens utveckling

Fem år i sammandrag

	2023-12-31	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Verksamhetens intäkter, kr	19 483 099	21 718 045	20 552 368	21 083 702	21 261 704
Verksamhetens kostnader, inkl avskrivningar, kr	20 912 595	19 903 605	20 836 056	20 166 905	20 782 011
Årets resultat, kr	-1 291 278	1 862 356	-278 032	921 565	477 354
Soliditet (%)	33,7	31,4	7,6	13,7	5,6
Självfinansieringsgrad (%)	54,19	58,46	51,3	61,7	61,0
Antal anställda	26,26	25,9	27,3	26,9	27,9

Söderåsens miljöförbund har under året varit kraftigt påverkat av att Bjuvs kommun lämnat samarbetet och att det funnits stora förväntningar på att anpassningar och effektiviseringar av verksamheten genomförs. De snabba förändringarna som krävs i och med att Bjuv med kort varsel lämnat förbundet gör dock att förbundet inte har varit i ekonomisk balans. Samtidigt som dessa anpassningar skett har det funnit särskilt fokus på verksamhetsutveckling som både efterfrågas av kommunerna och är lagstyrd såsom övergång till efterdebitering.

2.1 Mål för 2023

Övergripande mål

Miljöförbundet skall verka för en hållbar utveckling, både i sin roll som stöd åt medlemskommunerna och i sin myndighetsroll.

Tillsynen ska vara riskbaserad och främst vara förebyggande.

Förbundet skall inom medlemskommunerna bedriva en effektiv och rättssäker myndighetsutövning. Verksamheten skall kännetecknas av kunskap, tydlighet och ett gott bemötande.

Ekonomiska mål

Avgifter (timtaxan) för kontroll och tillsyn ska uppnå full kostnadstäckning.

Överskott på 1,5 % av omsättningen.

Mål för personal

Förbundet skall vara en arbetsplats där personalen trivs och känner stolthet över det vi presterar. Gemenskap, trygghet och arbetsglädje är grunden för ett gott arbete.

Alla medarbetare ska ges möjlighet till utveckling.

Måluppfyllelse

Uppföljning av de övergripande målen, ekonomiska målen och mål för personalen samt delmålen inom verksamhetens tre områden och för våra resurser presenteras i sin helhet i bilaga 1. Nedan några kommentarer till resultaten.

Övergripande mål, finansiella mål och mål för personal

Det övergripande målet har **delvis** uppfyllts.

Det ekonomiska målet har inte uppfyllts.

Avgifter för kontroll och tillsyn har inte haft full kostnadstäckning under året. Detta beror på att kostnaden per tillsynstimme har blivit högre då verksamheten krympt och OH-kostnader fördelats på färre timmar. Taxan har blivit underfinansierad.

Det finansiella målet, att förbundet ska ha ett överskott på 1,5 % av omsättningen, har inte uppnåtts. Årets resultat är negativt

Det övergripande målet för personalen bedöms kunna uppnås.

Medarbetarenkäten visar att förbundet är en arbetsplats där personalen trivs och det finns gemenskap, trygghet och arbetsglädje.

Alla medarbetare ges möjlighet till utveckling, i form av kompetensutveckling.

Delmål inom verksamhetens tre områden: myndighet, stöd och uppdrag

Förbundet bedöms i stort att kunna uppnå de uppsatta målen.

Resultaten av SKL:s undersökning insikt når sannolikt över 70 NKI. Målet bedöms kunna nås för år 2023.

Delmål för våra resurser: personal och ekonomi

Delmålet för personal bedöms endast delvis kunna uppnås.

Personalomsättningen på 23 %, vilket är högre än målsättningen på maximalt 10 %.

Kompetensförsörjningsplan har uppdaterats under året.

Inom delmålet ekonomi har målet inte uppnåtts.

Måluppfyllelse nyckeltal

Verksamhetsplanen för 2023 har fastställt ett antal kvantifierbara mål för tillsynen, dessa redovisas i form av nyckeltal i bilaga 2.

Redovisning av måluppfyllelse framgår också av den skriftliga redovisningen för varje arbetsområde. För flera grupper finns det för år 2023 en varierad måluppfyllelse. Det finns flera olika anledningar. Delvis uppsägningar men även en omprioritering till tillsyn som ger intäkter snarare än skattefinansieras.

3. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

3.1 Ändrade ekonomiska förutsättningar

Den 5 december 2022 fick miljöförbundet med kort varsel, besked att övriga medlemskommuner var överens med Bjuv om att Bjuv lämnar miljöförbundet vid årsskiftet 2022/2023.

Under året 2023 förväntades en ekonomisk överenskommelse att ske mellan Bjuv och övriga medlemskommuner. Samtidigt fanns förväntningar från medlemskommunerna att miljöförbundet anpassade verksamheten och reducerade personalstyrkan.

Under våren 2023 har därefter skett en utredning om det framtida behovet av personalresurser. Under våren och sommaren har miljöförbundet sammanlagt haft fem personer med fasta anställningar som på egen begäran valt att sluta. Organisationen bedömdes därefter i stort vara i balans avseende behovet av personalresurser. Tyvärr har ytterligare två personer valt att säga upp sig under hösten och miljöförbundet har förlorat totalt sju medarbetare.

Någon ekonomisk uppgörelse mellan Bjuv och övriga medlemskommuner har ännu inte slutförts. Detta gör att förbundet ekonomiska förutsättningar i den delen är oklara.

Samtidigt innebär förändringen att underlaget för en fjärdedel av förbundets uppdrag och omsättning försvann och OH-kostnader ska fördelas på ett mindre underlag. Miljöförbundet har behövt vidta åtgärder för genom att öka intäkterna och/eller minska kostnaderna för att fortsatt kunna tillmötesgå kommunernas önskemål, leverera rättssäker myndighetsutövning och försöka ha en ekonomi i balans.

Direktionen har under våren 2023 tagit beslut om handlingsplan för att få en ekonomi i balans. Detta som åtgärd för att hantera de ekonomiska konsekvenser som Bjuvs utträde ur förbundet gav upphov till, då invånarunderlaget krymper och med detta, underlaget för intäkter.

Beslutet innebär att förbundet har ökat sin tillsyn som kan avgiftsfinansieras och minskat myndighetsutövning som finansieras av skattemedel och på det sättet försökt öka sina intäkter.

Under hösten 2023 har miljöförbundet också begärt en höjning av taxorna för att få kompensation för ökade kostnader, denna förändring får dock genomslag först andra kvartalet 2024. Miljöförbundet har dock på motsvarande sätt, fortsatt en underfinansiering på det skattefinansierade området, då motsvarande höjning av medlemsbidraget ännu inte har varit föremål för beslut.

4. Händelser av väsentlig betydelse

4.1 Livsmedel

Resultatet för 2023 års livsmedelskontroll visade sig vara bättre än förväntat. Livsmedelsinspektörerna har varit mycket duktiga på att följa den nya taxan och anpassat sig till efterdebitering, därmed har de fakturerat verksamheterna för den tillsyn som utförts. Sett till antalet verksamheter som var planerade att kontrolleras uppfylldes detta mål till 102%. Livsmedelsgruppen har haft kontrolltid till godo från innan 2023 då efterdebiteringen påbörjades, av den skulden är det 20 verksamheter som inte fick sin kontroll enligt årets plan. Dessa verksamheter planeras att kontrolleras under 2024. Miljöförbundet har tre år på sig att arbeta in till som inte hunnits med och 2024 är sista året för att utföra de 20 livsmedelskontrollerna. Under året har livsmedelsgruppen inte haft några uppsägningar vilket har gjort att effektiviteten och stabiliteten i gruppen har varit konstant.

Året började med att administrera Livsmedelsverkets nya omklassningsmodell med att alla registrerade livsmedelsverksamheter skulle klassas om under 2023. För att

kunna utföra omklassningen utökades livsmedelsgruppen med en förstärkning av en 0,5 tjänst. Då det skedde en del förändringar i personalstyrkan på miljöförbundet under våren och sommaren fick livsmedelsgruppen släppa den extra resursen till avlopp samt ytterligare 20 % av en tjänst till avlopp från 1 september. Därefter fick livsmedelsgruppen själv administrera omklassningen. Det har varit ca 450 verksamheter att om-klassa, cirka 100–150 av dessa har inte svarat på vår blankett och omklassning har fått göras med en kommunicering av beslut och därefter beslut om klassning. Så sent som i december blev de sista omklassningarna klara. Att vi blir klara i tid med omklassningarna betyder att vi kan se hela vår plan för 2024 med rätt antal kontroller per år och vilket år kontrollerna ska ligga vilket gör att vi kan lägga vårt fokus på tillsyn och inte eftersläpande administration.

Dricksvattenkontrollen hade vid halvårsskiftet inte följt sin plan med de planerade kontrollerna på grund av sjuk-skrivning. Därför har den största delen av dricksvattenkontrollen utförts under hösten. Miljöförbundet har satt sig in i den nya dricksvattenföreskriften och tillämpat den på verksamheter som kontrollerats. Den nya föreskriften har inneburit förändringar i de flesta dricksvattenverksamheter och därmed har inspektörerna behövt fatta nya beslut om fastställande av faroanalyser och undersökningsprogram. Att ta fram beslut om fastställande har tagit mer tid efter kontrollen och ingår inte i tillsynsavgiften. Även för de små vattenverken som besökts har nya undersökningsprogram fastställts och faroanalyserna har i de flesta fall utgått då lagen inte längre kräver detta. Vissa små vattenverk har även självmant skickat in nytt undersökningsprogram för fastställande.

De kommunala dricksvattenverken har visat på bra resultat i kontrollen, verksamhetsutövarna har stor kunskap vilket är positivt. Samtidigt finns stora utmaningar i flera av våra kommuner där det finns kvalitetsbrister i råvattnet eller brister med själva vattenverken. Det har framkommit att rester av bekämpningsmedel har hittats i flertalet råvattentäkter och provresultaten visar halter över gällande gränsvärdet för N,N-Dimethylsulfamid. Detta har medfört att miljöförbundet har ställt krav på verksamhetsutövaren att utfärda åtgärder. NSVA arbetar att få fram nya brunnar med rent råvatten. Miljöförbundet följer upp NSVAs arbete fortgående för att säkerställa att verksamheten följer de beslut som tagits av miljöförbundet.

Under 2023 har livsmedelsgruppen hanterat tio RASFF (livsmedelslarm). De har hanterats och återrapporterats skyndsamt. De flesta larm har handlat om återkallelse av livsmedel i butiker som miljöförbundet har tillsyn över. Ibland handlar det om ett samtal och ibland har det krävts ett besök på plats i butiken för att kontrollera att verksamheten nåtts av larmet så att varan är borttagen för försäljning till konsument.

Livsmedelskontrollen följer den nationella treåriga kontrollplanen med dess 17 operativa mål. 2023 var första året för innevarande kontrollperiod. De flesta av målen för nuvarande treårsperiod riktar sig till industrier, grossister, huvudkontor och importörer. Under året har livsmedelsgruppen utfört kontroll på tre av de operativa

målen, vilket vi skrev om i halvårsredovisningen. Livsmedelsgruppen har även skickat ut information i två av våra nyhetsbrev som alla registrerade verksamheter får. I nyhetsbrevet i juni skrev vi om försäljning av ekologiska varor som är ett operativt mål som ska kontrolleras 2024. Detta skriver vi till företagarna då vi vill arbeta proaktivt med kontrollen och varsko verksamheter som producerar eller säljer ekologiska varor så att de kan förbereda sig. Även i nyhetsbrevet i september skrev vi om det operativa målet om honung, där en nationell kontroll kommer att ske under 2024. Även med den informationen vill vi förbereda företagarna om kommande kontroll som kommer ligga på spårbarhet av svensk honung.

Under året har livsmedelsgruppen påbörjat förberedelser för kontrollområdet med kontaktmaterial. Den 1 augusti 2023 kom nya föreskrifter om att alla kontaktmaterialsverksamheter som inte omfattas av undantag ska registrera sin verksamhet till miljöförbundet senast den 1 juli 2024. Miljöförbundet har sedan tidigare undersökt hur många kontaktverksamheter som kan tänkas finnas i våra fyra kommuner. Förberedelser har skett genom att en inspektör har fått delta på den nordiska konferensen för inspektörer om kontaktmaterial. En inspektör har utfört den EU-baserade webbutbildningen om kontaktmaterial, rutiner har uppdaterats om kontaktmaterial och hemsidan har setts över. Därutöver har miljöförbundet under sensommaren fått in ett klagomål gällande en kontaktmaterialverksamhet som har fått kontrolleras och utredas. Klagomålet har resulterat i en större kontroll som har lett till ett föreläggande och kontrollen är fortfarande inte klar. Dock så har kontaktmaterialverksamheten registrerat sig enligt lagstiftningen.

Under sommaren och hösten har livsmedelskontrollen fokuserat mycket på att besöka mindre verksamheter så som B&B, caféer, transportörer, kiosker och samlingslokaler. Det har i de flesta fallen varit rutinkontroller. Kontrollerna har inte visat på några större avvikelser eller på några trender i avvikelser. Många små verksamheter är duktiga och visar på resultat utan avvikelser. Många av dessa mindre verksamheter är små och besöks inte så ofta vilket har betytt att vi i vissa fall har haft tid till godo till verksamheten, vilket nämdes ovan. I vissa fall har dessa verksamheter redan betalat sin årliga avgift som alla verksamheter gjorde innan 2023 års efterdebitering. De pengarna har miljöförbundet sparat och har kunnat använda i kontrollen under året för att dra av de timmar verksamheten redan betalat och har ”till godo” hos miljöförbundet. Detta har framgått tydligt i de beslut om avgift verksamheterna fått efter en kontroll.

Under hösten har även kontroll nummer två utförts på tillagningsköken i skolor, förskolor och äldreboenden. Fokus i kontrollen har varit på säker förvaring. Då har vi tittat på skadedjur, kontaktmaterial, säker hantering, förvaring och separering, rengöring samt temperaturen för de livsmedel som förvaras i verksamheten. Kontrollen visade på bra resultat utan några direkta brister.

Under hösten har även de industrier som har haft ett andra besök kontrollerats. Här har fokus legat på vad vi sett att vi behövt titta mer på och vad vi sett har saknats i tidigare kontroller. Då har kontrollen anpassats till just den verksamheten. Inga stora avvikelser har funnits på de planerade kontrollerna på industrier under hösten.

Livsmedelsgruppen har överlag märkt av ett minskat antal avvikelser ute hos verksamheterna under 2023. Gruppen har inte behövt följa upp avvikelser i lika stor utsträckning som tidigare. Detta kan både bero på att verksamheterna blir bättre eller på de kontrollpunkter som kontrollerats på de olika branscherna under året. Livsmedelskontrollen har generellt i Sverige blivit mer inriktad på de operativa målen som Livsmedelsverket bestämmer om utifrån vad de ser att det finns för behov i den kommunala kontrollen i landet. Då blir kontrollerna mer riktade till det operativa målet än vad vi kan se att branschen behöver för tillsyn. Det kan vara så att vi ser ett behov av att kontrollera rengöring och personlig hygien men Livsmedelsverket vill att vi ska kontrollera spårbarhet av ägg. Det är bra att vi kommer ifrån att kontrollera grundförutsättningarna ibland men verksamheterna behöver också ha en bra grund att stå på för att verksamheten ska vara bra.

Miljöförbundet använder Livsmedelsverkets kontrollmetod som i korthet bygger på att verksamheten får större ansvar på att återkoppla gällande avvikelserna och på så sätt har möjlighet att minska tiden för extra kontroll och återbesök.

En del av guppens tid under hösten har lagts för att avsluta 2023 års kontroller och förbereda och planera för 2024 samt att samsyna sig inför kommande år och nyheter i riskklassningen.

4.2 Åldersbegränsade varor; tobak, elektroniska cigaretter, tobaksfria nikotinprodukter, folköl och receptfria läkemedel

All tillsyn som planerades 2023 för åldersbegränsade varor utfördes i det stora hela. Gruppen arbetar på bra tillsammans och ansvarar för att föra kontrollen framåt. Under året har kompetensen på tillsynsområdet höjts bland annat då en inspektör kunnat gå extern utbildning om tobak. Under hösten publicerades den uppdaterade boken för ekonomisk granskning vilket inspektörerna deltog på dess utbildning. Nätverket för åldersbegränsade varor i nordvästra Skåne har fortsatt med sina återkommande möten två gånger om året. Det är en viktig kanal för samarbete mellan kommunerna och samsyn över ett större geografiskt område. Dock så ska även Länsstyrelsen medverka på dessa möten vilket tyvärr inte inträffar kontinuerligt.

Under tre veckor i somras hade miljöförbundet två sommarjobbare på plats för att utföra kontrollköp och kontrollera rökfria miljöer på allmänna platser. Kontrollköpare måste vara över 18 år men se ungdomliga ut. Vi hade en kille och en tjej. Alla våra verksamheter fick besök av en kontrollköpare. Kontrollköparens uppgift är att handla eller försöka handla åldersbegränsade varor i butiken.

Kassapersonalen ska då be om legitimation, kontrollköparen ska inte ha någon legitimation att visa upp. Rekommenderad ålder att be kunder om legitimation är om kunden ser ut att vara 25 år eller yngre. Resultatet visar om kontrollköparen får eller inte får köpa åldersbegränsade varor. I en butik fanns inga åldersbegränsade varor så den utgick. Av våra 40 verksamheter fick 39 verksamheter ett kontrollköp. Det var 22 butiker eller kiosker som sålde åldersbegränsade varor utan att kontrollera legitimation. Detta resultat var mycket dåligt. Kontrollköparna kunde köpa flest receptfria läkemedel utan att legitimation efterfrågades. De större kedjorna var lika dåliga som de mindre enskilda butikerna. Miljöförbundet har skickat en redovisning av resultatet till alla kommuner samt presenterat resultatet för direktionen. När det gäller kontrollköp så kan inte kontrollmyndigheten sanktionera en verksamhet för att denne misslyckats vid kontrollköpet. Det miljöförbundet i stället har gjort var att utföra en uppföljande kontroll på 18 av de verksamheter som misslyckades för att åter igen titta på bland annat rutin för ålderskontroll. Vid de uppföljande kontrollerna har verksamheterna redovisat att de sett över rutin för ålderskontrollen samt haft möte eller genomgång med personalen om ålderskontroll. Uppföljningen har visat på bra resultat.

Under 2023 har miljöförbundet varit engagerad i det operativa brottsförebyggande rådet i Örkelljunga kommun. Miljöförbundet har haft aktiviteter i det operativa arbetet som skulle vara klara och redovisade till BRÅ i augusti. Miljöförbundet utförde alla sina åtaganden. Aktiviteterna var att skriva och skicka ut ett informationsblad om åldersbegränsade varor till vårdnadshavare, med information om vart man kan anmäla klagomål, utföra tillsyn på rökfria skolgårdar, entréer och serveringar samt utföra kontrollköp i butiker och kiosker. Alla aktiviteter som utfördes i Örkelljunga genomfördes även i de övriga medlemskommunerna. Miljöförbundet uppskattar arbetet och att ha fått ett ansikte och ett samarbete med kommunens förvaltningschefer. Efter sommaren har miljöförbundet även redovisat sitt arbete med åldersbegränsade varor samt resultat av kontrollköp för det brottsförebyggande rådet i Klippan.

Varje år fokuserar kontrollen på olika rutiner eller kontrollpunkter. Under året har åldersbegränsade varor fokuserat på utbildning av personal, att verksamheten ska kunna visa upp ett skriftligt egenkontrollprogram i butiken för folköl, grundläggande kontroll för allt på tobaksfria nikotinprodukter då det var första tillsynen sedan lagstiftningen kom. När det gäller receptfria läkemedel har fokus legat på förvaring och skyltning, ålderskontroll, reklamationer, utbildning av personal, rapportering till e-hälsomyndigheten samt att kunna visa upp rutinerna i sitt egenkontrollprogram. Kontrollerna har visat på ett gott resultat och endast några få verksamheter har haft brister inom vissa områden. Det finns avvikelser i kontrollen på enstaka tillsynsområden ute på verksamheterna. Totalt har 32 verksamheter fått tobakskontroll, 13 verksamheter har kontrollerats för e-cigaretter, 30 verksamheter har kontrollerats för tobaksfria nikotinprodukter, 27 verksamheter har

kontrollerats för folköl och 18 verksamheter har kontrollerats för receptfria läkemedel.

Under 2023 har gruppen fått in 14 klagomål på åldersbegränsade varor. Klagomålen handlar främst om försäljning av produkter till minderåriga. Flest klagomål har inkommit på tillsynsområdet e-cigarett. Miljöförbundet behöver få in dessa klagomål för att kunna se ett mönster i vilka verksamheter som antas inte sköter sig och kunna rikta mer tillsyn på dessa verksamheter. Trots det är klagomålen väldigt svåra för miljöförbundet att bevisa då endast polisen får utföra legitimationskontroll.

När det gäller den inre tillsynen för de verksamheterna med tobakstillstånd, har 13 verksamheter fått den tillsynen under året. Denna typ av tillsyn har varit begränsad till och med 2023 då den finansierats med skattepengar. Det förändras 1 januari 2024 då de nya taxorna med efterdebitering börjar gälla. I den inre tillsynen tittar vi på så att bolag som fått försäljningstillstånd fortsatt lever upp till de krav som gäller för att få sälja tobak. Denna tillsyn är mycket viktig att upprätthålla och planera för då alla med tobakstillstånd ska konkurrera på lika villkor samt att lagstiftningen ser ut som den gör med att många parametrar ska vara uppfyllda för att få sälja tobak.

Under året har fyra nyhetsbrev skickats ut till verksamheterna via mail samt lagts ut på vår hemsida. Nyhetsbrev innehåller bra information om nyheter inom de olika områdena för åldersbegränsade varor, information om lagstiftning, taxor och länkar till myndigheternas hemsidor. Nyhetsbrev är en ren service till verksamheterna som de själva väljer att ta del av om de vill vara med i vad som händer och är på gång.

4.3 Rökfria miljöer

Vi bedriver tillsyn på rökfria miljöer i grupperna hälsoskydd, livsmedel och åldersbegränsade varor. Inför 2023 planerades mycket tillsyn på rökfria miljöer. Då det skett olika saker inom miljöförbundet under året så har omprioriteringar fått göras och det som prioriteras bort först är den skattefinansierade tillsynen så som rökfria miljöer. Trots detta har vi utfört en hel del på området främst under våren och sommaren.

Hälsoskyddsgruppen har utfört totalt 39 inspektioner på skolgårdar i våra fyra kommuner. Det innebär att det är endast tio verksamheter som prioriterades ned. Som omnämndes i halvårsredovisningen såg vi goda och välarbetade rutiner för ett förebyggande arbete med rökfria miljöer ute på plats. Kontrollen är ett viktigt förebyggande arbete för att hålla skolorna och kommunerna uppdaterade med att arbeta med rökfria miljöer och kunna förebygga tobaksanvändning vid en tidig ålder.

Under sommaren utförde våra två kontrollköpare även tillsyn på rökfria miljöer på allmänna platser. 63 olika platser besöktes runt om i våra fyra kommuner. De platser som besöktes var lekplatser, torg, entréer till bibliotek, vårdcentraler och tandvård, samt kollektivtrafiken med

busshållplatser och tågstationer. Tillsynen gick ut på att kontrollera och dokumentera om det fanns några skyltar i området som signalerade rökförbud, om det fanns fimpas på marken omkring området, om det fanns askkoppar i området samt antal människor som stod och rökte under tiden inspektion pågick. Resultatet var överlag ganska bra. Kollektivtrafiken hade bra skyltning, men på en del ställen fanns mycket fimpas samt att vi även hittade askkoppar där de inte skulle vara. Lekplatser var bra skyltade förutom i Svalövs kommun som helt saknade skyltar. En del entréer till vårdcentraler, bibliotek med flera saknade även skyltar. Resultatet av kontrollen skickades till alla kommuners tekniska kontor, gata och park eller liknande förvaltning. Kommunerna har svarat att hittade brister kommer åtgärdas.

Livsmedelsgruppen utförde 125 kontroller på rökfria miljöer under året. Det var cirka 55 kontroller färre än vad som planerats men jämfört med andra år så är det väldigt många kontroller då ambitionsnivån för 2023 var extremt hög. Verksamheterna fick vid kontrollen ett kontrollkvitto med sitt resultat direkt i handen för en mer effektiv tillsyn. Därefter är det verksamhetens ansvar att åtgärda eventuella brister. Främst har det varit brister i kontrollen med avsaknad av skylt om förbud mot rökning vid entré och uteservering. Under året har det kommit in ett klagomål gällande rökning som hanterats och avslutats.

Lagstiftningen för rökfria miljöer är en skyddslagstiftning och värnar om människors hälsa och minskning av passiv rökning för icke rökare som får i sig rök oavsiktligt när de behöver passera eller vistas på platser med rökare. Miljöförbundet bidrar till att samhället och företagare samt skolor upprätthåller reglerna och gör det svårare för rökare.

4.4 Animaliska biprodukter

Målet med tillsynen är att hindra smittspridning från animaliska biprodukter till livsmedelskedjan. Vi har bedömt att de största riskerna finns vid kadaverhantering, hantering av slaktrester och vid styckning av kött på livsmedelsanläggningar. Det finns också en risk för att livsmedelsanläggningar lämnar ut matavfall för utfodring av exempelvis vildsvin.

Lantbruksgruppen ansvarar för tillsynen i primärproduktionen (det första ledet i livsmedelskedjan). Tillsynen samordnas med miljötillsynen på främst djurhållande gårdar, och omfattar bland annat kadaverhantering och spridning av gödsel och andra organiska gödselmedel med animaliskt ursprung. Men det som ändå framkommit av vår tillsyn är att lantbrukarna har haft en god hantering av döda djur, både vad gäller förvaring och hämtning. Tillsynsfrekvensen har under året ökat jämfört med 2022.

Livsmedelsgruppen ansvarar för att kartlägga och kontrollera animaliska biprodukter i samband med kontroll av avfall i de livsmedelsanläggningar där animaliska biprodukter uppkommer. Kontrollen av animaliska biprodukter är väldigt liten när det gäller livsmedelskontrollen. Miljöförbundet har endast två anläggningar som pro-

ducerar animaliska biprodukter kontinuerligt. Under 2023 ligger inte animaliska biprodukter som en del av kontrollpunkterna för de två registrerade verksamheterna. I övrigt kontrolleras ABP då klagomål eller tillsynstips inkommer eller de gånger kylar eller frysar går sönder i verksamheter som då behöver slänga större mängd animaliska livsmedel. Under 2023 har inga kontroller gällande ABP skett på livsmedelsanläggningar.

4.5 Hälsoskydd

Hälsoskyddsgruppen har haft ett omvälvande år med flera omprioriteringar och ändringar i planeringen. Året har varit rörigt och första halvåret var skakigt för flera inspektörer då det fanns frågetecken om uppsägningar i och med Bjuvs utträde ur miljöförbundet. Efter sommaren minskade gruppen från tre till två inspektörer, samt att gruppen fick en ny avdelningschef, det har gjort att hösten har varit ansträngd med hög arbetsbelastning. Trots detta har gruppen under 2023 varit stark, kämpat på bra med sin tillsyn, inkomna ärenden och utmaningar som uppkommit under året.

Under våren utfördes den största delen av tillsynen på skolor och fritidshem. I halvårsredovisningen beskrev miljöförbundet att vi inte var helt nöjda med alla verksamheter och att vi krävde en del kompletteringar från verksamheterna så som mätresultat för radon och protokoll för ventilation, OVK. Det har varit trögt att få in dessa kompletteringar från verksamheterna då de många gånger behöver få in uppgifter från fastighetsägaren. Till nästa år kommer miljöförbundet ställa krav snabbare för att få in korrekt uppgifter. Totalt kontrollerades 31 grundskolor, 21 fritidshem och 11 gymnasium.

Under våren hade gruppen varit ute på 12 fastigheter i Örskälljunga i projektet Fastighetsägarens egenkontroll. Gruppen var egentligen klara men hade fått ytterligare uppgifter och indikationer på att flera fastigheter behövde besökas. Det gjorde att ytterligare två fastigheter kontrollerades under hösten. Denna egeninitierade tillsyn som bedrivs på våra fastighetsägare i kommunen är ett viktigt arbete för att alla invånare ska kunna bo och leva i bostäder utan hälso- och miljömässiga risker. Miljöförbundet tror mycket på denna tillsyn och att den har en enorm utvecklingspotential då endast en del fastigheter kontrolleras varje år.

Under året har gruppen även fått in åtta klagomål gällande inomhusklimat. Dessa klagomål har utretts och debiterats fastighetsägaren. Vi kan se både gällande klagomål och den egeninitierade tillsynen på fastighetsägare att det är en del som överklagar våra beslut om avgift. Fastighetsägaren vill inte gärna betala för vår tillsyn och utredning medan vi har rätten på vår sida. De bedömningar vi fått tillbaka från Länsstyrelsen som är nästa prövande myndighet anser att tiden som debiterats är skälig.

Då gruppen varit underbemannad under hösten har vissa branscher som planerats fått plockas bort från planen och flyttas till nästkommande år. En av de branscherna är skönhetsvård. En ny femårsplan har tagits fram för

hälsoskyddstillsynen för att lättare kunna arbeta i projektform och bli mer effektiv.

Under hösten utförde hyresgästföreningen en stor utredning på en av de största fastighetsägare i Perstorps kommun. Detta blev väldigt medialt. Miljöförbundet var inte medvetna om problemen som fanns i fastigheterna, men blev snabbt engagerade och har nu pågående ärenden på flera fastigheter. Ärendena tar lång tid och fastighetsägaren är inte särskilt proaktiv, vilket gör att miljöförbundet troligtvis kommer behöva använda sanktioner för att få de handlingar och åtgärder som krävs.

Under sensommaren och hösten har tillsyn utförts på tillfälliga boenden. Tillfälliga boenden är till exempel camping och bed and breakfast. På dessa verksamheter användes tillsynskort som fylldes i på plats så att verksamheten fick omedelbar återkoppling i stället för en inspektionsrapport i efterhand. Detta gjorde så att hela tillsynen gick snabbare och det blev mindre efterarbete. Resultatet av tillsynen var att tio verksamheter besöktes, de flesta verksamheter behövde komplettera eller inkomma med uppgifter. Det var flera olika brister som noterades, bland annat dokumentation av miljöfarligt avfall, invallning av kemikalier, varmvattentemperaturer som var för låga och kemikalieförteckning som saknades.

Under hösten startade tillsynen av lokaler för vård och omsorg, sex vårdboende inom äldreomsorg och LSS besöktes i Klippans kommun. Tillsynen ska fortsätta under våren 2024. Vi kan se en trend gällande denna bransch att det byts ut chefer kontinuerligt och de nya cheferna har en kunskapsbrist om att de är ytterst ansvariga för att säkerställa så att rutiner för kontroll och underhåll av lokalerna följs. Där behöver enhetscheferna ha ett samarbete med fastighetsägaren som ska ha kontroll på lokalerna. De avvikelser som vi kan se återkommer är rutin för långvariga driftstörningar, rutin för städning av lägenheter/rum, tvätt av textilier samt tvättstuga. Flera verksamheter saknar kemikalieförteckning över deras egna kemikalier, kemikalier står inte invallade, kunskap saknas för legionella och varmvattentemperaturer samt så känner verksamheterna inte till och följer inte antecknings- och rapporteringsskyldigheten till Naturvårdsverket.

Under året har hälsoskydd fått in totalt 53 klagomål och tillsynstips. Under hösten fick miljöförbundet ett besked av Länsstyrelsen som meddelade att de tar på sig alla klagomål om djur, exempelvis skällande hundar. Detta gör att miljöförbundet direkt kan hänvisa till Länsstyrelsen och att det inte ska inkomma lika många klagomål. Dock har vi fortfarande klagomål på fjäderfä och skadedjur. Under hösten har även en servicetelefon för industri och hälsoskydd startats. Handläggarna bevakar servicetelefonen en vecka var och ansvaret ligger på ett rullande schema för de som arbetar med industritillsyn och hälsoskydd. Detta är för att avlasta för handläggarna så att de har längre perioder då de kan arbeta mer ostört samt för att bygga upp samarbete mellan grupper och att man ska kunna svara på enklare frågor från allmänheten och verksamheter.

4.6 Miljöskydd

Personalsituationen inom området varit problematisk med en handläggare som tidigt på året gick på föräldraledighet utan att ersättas med vikarie och tre handläggare som valde att lämna miljöförbundet under hösten. I samma veva valde avdelningschefen för avdelning miljö och hälsa att också lämna miljöförbundet.

Fokus för tillsynen har mot bakgrund av dessa förutsättningar legat på verksamheter som betalar årsavgift i förskott, dels vad gäller faktiskt tillsyn, dels vad gäller miljörapporterna. Trots de utmaningar som organisationen haft har även viss tillsyn på verksamheter som debiteras timavgift kunnat utföras.

På grund av de utmaningar som organisationen haft under 2023 har vi inte kunnat följa den ursprungliga planen fullt ut utan tillsynen har till del blivit eftersatt. Risken med den minskade tillsynen såklart att vi missar saker som borde åtgärdas för att minska riskerna för människors hälsa och miljö.

För tillsynen har vi under året, utöver de områden som vanligtvis granskas, lagt fokus på verksamheternas grundläggande kunskap om dagvattenhantering, dagvattennätet inom deras verksamhetsområde (fastighet) och vilka rutiner man har för skötsel och riskbedömning. Utsläpp via dagvatten kan vara en påtaglig källa för föroreningar i ytvatten och genom att lyfta frågan vid tillsynsbesök så ökar eller säkerställer vi kunskapen hos verksamhetsutövarna så att de kan vidta ändamålsenliga åtgärder för att minimera denna belastning på recipienterna.

Generellt sett har årets tillsyn visat att de flesta verksamheter har en god ordning, god kännedom om sin verksamhet och överlag kännedom om de risker för omgivningspåverkan denna innebär.

Vad gäller nyregistrerade ärenden 2023 utöver den planerade tillsynen så var det en ökning från 2022 till 2023, och antalet ligger på samma nivå som 2021. Bland annat var antalet ärenden om anmälan av miljöfarlig verksamhet och anmälan om ändring av miljöfarlig verksamhet betydligt fler än 2021 och 2022. Då inkommande ärenden fördelades på färre personer än tidigare så innebär det en ökad arbetsbelastning för dessa och också att tid måste tas från planerad tillsyn.

4.7 Lantbruk

Lantbrukstillsynen är en del av miljötillsynen, och frågeställningarna är ofta desamma. Lantbrukstillsynen handlar också mycket om att minska det diffusa läckaget av växtnärsämnen till yt- och grundvatten och att minska riskerna vid spridning och övrig hantering av kemiska bekämpningsmedel.

Förutom sedvanlig tillsyn på våra lantbruksföretag har gruppen under året haft tillsynsfokus på växthusföretag. Tillsynen har i vissa fall lett till föreläggande. Vanliga brister har varit förvaring av kemikalier, avfallshantering samt ej kontrollerade cisterner. Även avsaknad av dokumentation är en

återkommande brist hos den här typen av företag. Kommunikationen med verksamheterna har överlag varit bra, trots att förmågan att genomföra förbättrande åtgärder har varit varierande. Branschen har inte tidigare varit prioriterad när det gäller tillsyn.

Våra hästhållande verksamheter har vid vår tillsyn haft god insyn om vilka lagar och regler som gäller för dem. I princip har inga brister upptäckts.

Gruppen har hunnit med alla årets planerade tillsynsbesök på lantbruk, både stora och mindre verksamheter har fått sina besök detta trots att en medarbetare valde att sluta hos oss efter första halvårsskiftet.

Inkommande ärenden och tillsyn på tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheter har prioriterats.

Vi har haft en betydligt mindre andel inkommande handlägningsärenden. Vad detta beror på vet vi inte, men är det till följd av det förändrade omvärldsläget med kraftigt förhöjda priser på gödning, diesel, el, oro och inte minst minskad vilja att investera.

Verksamheterna som har besökts under året har i huvudsak skött sig bra, det som sticker ut är bristande kvalitet på dokumentation. En annan återkommande brist är avfallsrapporteringen till Naturvårdsverket där ett förvånat stort antal lantbrukare har dålig kännedom om gällande regelverk. Här har vi en insats att göra. Antalet klagomål legat på en fortsatt låg nivå. Vi ser dock att lantbrukarna blivit mycket bättre på att fylla i sprutjournalen vilket varit en brist tidigare.

Även under 2023 har vi skickat kortfattad information till våra lantbrukare som vi kallar ”Miljöbladet”. Under 2023 skickade vi ut miljöbladet två ggr men målsättningen är att utöka antalet utskick framledes.

Lantbruksgruppen har även tillsyn över täkterna i våra medlemskommuner. När det blev känt för allmänheten att två företag ville starta upp nya taktverksamheter i närheten av en redan befintlig takt, vände sig många sig förbundet med frågor och även för uttryckta sin oro vad detta skulle innebära för den enskilde. Arbetsbördan ökade markant för berörda medarbetare, då man även begärde ut handlingar. Förbundet lade tidigt ut information på vår hemsida och informerade kundtjänst så att informationen skulle vara mer lättillgänglig för allmänheten.

4.8 Små avlopp – Avloppsreningsverk

Små avlopp

Arbetet med avloppsansökningar har fortgått kontinuerligt och tagit i anspråk en stor del av personalresurserna inom avloppsgruppen. För år 2023 beräknade vi att miljöförbundet skulle få in 90 avloppsansökningar samt anmälningar och totalt inkom 115 stycken. Eftersom dessa ärenden har hög prioritet har vi valt att

lägga största delen av gruppens personalresurser på handläggning av dessa även om personalresurserna har minskat sedan årets start.

Tillsyn på små avlopp under 2023 påbörjades enligt planeringen under våren. Målet för 2023 var att utföra tillsyn på totalt 200 små avlopp. Under året startades totalt 215 stycken tillsynsärenden. Vi har då inte uppnått målet enligt verksamhetsplaneringen. Anledning till detta är att personal slutade i början av 2023 och planen inte kunde följas.

Vi ser en fortsatt klar trend att de som vet att deras avloppsanläggning är undermålig ansöker om att inrätta en ny anläggning redan när vi skickar ut information om att tillsyn kommer utföras. Eftersom vi hade tillsyn i en kommun där vi inte haft mycket tillsyn i tidigare under 2023 fick vi även prioritera mycket tid till rådgivning. En annan trend som vi fortsatt ser i vår tillsyn är att många av de små avlopp som vi inventerar är så pass undermåliga att ett förbud är motiverat.

Arbetet med uppföljning av förbud på små avloppsanläggningar har skett fortlöpande under året och totalt har vi följt upp 20 förbud under början av 2023. På grund av de bristande personalresurserna blev detta arbete inte prioriterat under resten av året och inga fler förbud följdes upp. Målet under 2023 var att följa upp 30 förbud.

Under 2023 har gruppen även fokuserat en del på att effektivisera arbetet. Mallar för skrivelser i tillsynsärenden har gjorts om för att göra innebörden tydligare för verksamhetsutövarna. Samt har även motiveringen till besluten gjorts mer tydliga för att vara mer rättssäkra. Även vissa tillståndsmallar har gjorts om för att vara mer enhetliga med övriga. Gruppens handlägningsrutiner har även reviderats för att göra gruppens arbete mer enhetligt.

Avloppsreningsverk

Tillsyn på avloppsreningsverken har under 2023 skett fortlöpande under året. Målet för 2023 var att 19 avloppsreningsverk ska få ett tillsynsbesök under 2023. Endast 2 av de avloppsreningsverk som planerades få ett besök under 2023 har inte fått ett besök. Detta med anledning till att de 2 reningsverken ligger i Bjuvs kommun och det missades att ta bort dessa i den reviderade verksamhetsplanen för 2023. Därmed har vi på pappret inte uppnått målet enligt verksamhetsplanen men i praktiken har målet uppnåtts då alla avloppsreningsverk vi har kunnat göra ett tillsynsbesök på har fått ett besök under 2023.

Avloppsdirektivet ställer krav på reningsverken som gäller parallellt med svensk lagstiftning. Det innebär att det kan komma att ställas krav på åtgärder hos en del verk trots att de uppfyller alla villkor enligt tillstånden. I dagsläget bedömer vi inte att det kommer att ställas några ytterligare krav på något av verken med anledning av kraven i avloppsdirektivet.

I övrigt har vi jobbat vidare med verksamheternas största utmaningar som är att hantera stora inkommande flöden eller oväntat hög näringsbelastning. Alltså problem som uppstår när det regnar mycket eller när någon verksamhet släpper en ovanligt stor mängd näringsämnen till verken. Framst diskuteras verksamheternas arbete kring att motverka dessa problem under det årliga tillsynsbesöket eller i samband med

att en driftstörning inkommer. Ingen särskild riktad tillsyn för detta har skett under 2023.

4.9 Förerenade områden

Under det första halvåret prioriterades den egeninitierade tillsynen bort till följd av omfördelning av arbetsuppgifter. Under andra halvåret var situationen densamma och tillgängliga resurser har huvudsakligen lagts på att handlägga inkommande ärenden.

Vi har inte hunnit förelägga alla de verksamheter där vi fått fram ansvariga i den utsträckning som vi planerat. Det blir därigenom svårare att ställa någon till svars för de föreningar som förorsakats längre tillbaka i tiden på grund av att de företagen och de människor som bedrivit verksamheterna inte längre kan ställas till svars. Även bevisläget och den lagstadgade rätten att utkräva ansvar av den som orsakat föreningar försämras med tiden. Resultatet blir då att fler saneringar kommer att behöva finansieras med skattemedel.

När det gäller inkommande ärenden så är det avhjälpande åtgärder, anmälningar om återvinning av icke farligt avfall samt information om påträffad förening som tagit mest tid i anspråk.

Med de resurser som vi haft till förfogande 2023 så har vi inte hunnit följa upp de ärenden som vi initierat, så bra som vi bedömt nödvändigt, vilket riskerar att på sikt skada vår trovärdighet. De verksamhetsutövare som genomfört de undersökningar vi krävt, får ibland vänta allt för länge på vår bedömning.

4.10 Miljöövervakning, strandskydd, naturmiljö mm

Bakgrundsstrålning

Miljöförbundet utför mätning av bakgrundsstrålning i samtliga fyra medlemskommuner enligt Strålsäkerhetsmyndighetens anvisningar. Mätning sker sedan i höstas var tredje månad istället för var sjunde månad som det var tidigare. Detta är med anledning av kriget i Ukraina och det förhöjda säkerhetsläget som vi har i Sverige. Under hösten erhöles ett nytt mätinstrument från Länsstyrelsen. Miljöförbundet har startat ett nytt samarbete med Räddningstjänsten i Klippan om kalibrering och förvaring av mätutrustningen. Årets mätningar utfördes i januari och oktober. Vid mätning uppmättes normala värden på samtliga 7 mätpunkter. Nästa mätning kommer att ske i februari år 2024.

Strandskydd

Miljöförbundet har ansvaret för tillsyn av efterlevnaden av strandskyddsbestämmelserna inom Perstorp och Örkellunga kommun. Dessutom är detta en del i vår ordinarie tillsyn att ta hänsyn till strandskyddsbestämmelserna.

Under 2023 har den aktiva tillsynen inom strandskyddsområdena haft en mycket låg prioritet dels mot bakgrund

av de begränsade resurserna dels då något område med större problem inte identifierats.

I verksamhetsplanen fanns ett begränsat antal timmar avsatta för egeninitierad tillsyn men på grund av situationen i stort har faktiska förutsättningar för sådan i stor utsträckning saknats.

Strandskyddsbestämmelserna bevakas löpande vid handläggning av prövningsärenden och yttrande över bygglov och förslag till detaljplaner. Prövningsärenden kan handla om prövning av nya och gamla verksamheter där strandskyddet ska beaktas men även vid prövningen av nya avloppsanläggningar. Miljöförbundet är även samrådspart till kommunerna vid ansökan om dispens från bestämmelserna och besvarar remisser. Under 2023 har miljöförbundet handlat en remiss om dispens från länsstyrelsen i samband med vattenverksamhet samt ett ärenden rörande åtgärder inom strandskyddsområde utan att ha sökt dispens.

Tillsyn över vattenskyddsområden

Under första delen av 2023 har vi fortsatt medverkat i kommunernas arbete med att revidera olika vattenskyddsområden. Arbetet med revidering av skyddsområden fortgår i Klippan (Östra Ljungby), Perstorp (Toarp), Svalöv (Röstånga och Stenestad) och Örkelljunga (Örkelljunga samhälle). Vår medverkan upphörde dock efter maj med anledning av direktionens beslut att markant reducera tiden för skattefinansierad myndighetstillsyn, service, samverkan med andra organisationer och myndigheter. Miljöförbundet har därför bland annat avstått från att medverka vid ett samrådsmöte inför revidering av Östra Ljungbys vattenskyddsområde.

Under 2022 upptäcktes spår av bekämpningsmedel i dricksvattentäkterna i Stenestad och Perstorp samt i råvattenbrunnar för Örkelljungas vattenverk. Föroreningen bedöms enligt Livsmedelsverket inte utgöra någon hälsorisk, men då ämnet enligt gällande regelverk inte alls bör finnas i ett livsmedel krävs ändå åtgärder. Uppföljning av detta prioriteras i tillsynen och i dialogen kring hur dricks-vattenbehovet i kommunerna ska kunna lösas långsiktigt.

Sprängämnesprekursorer

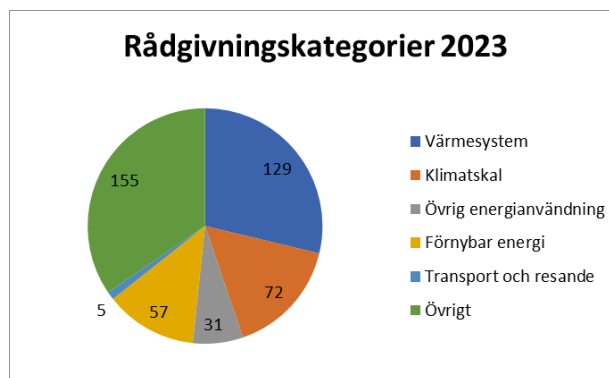
Målet med tillsynen är att minska möjligheterna för terrorist-er och andra med ont uppsåt att kunna tillverka sprängämnen. Tillsynen på lantbruk och växthusföretag integreras i lantbrukstillsynen. Tillsynen i övrigt utförs i huvudsak i projektform. Inget projekt var planerat för 2023.

4.11 Energi- och klimatrådgivning

Energi- och klimatrådgivningen (EKR) har som uppdrag att rådge privatpersoner, organisationer och små och medelstora företag i energi- och klimatfrågor. Medel för rådgivningen söks via Energimyndigheten och det stöd som kommunerna är berättigade till beror på invånarantalet i kommunerna. Under perioden 2021 – 2023 har det inte gjorts någon uppräknings av bidragsnivåerna och under 2023 var det ekonomiska stödet för Söderåsens miljöförbund inklusive Bjuvs kommun 625 000 kr. Bjuvs kommun har haft kvar energi- och klimatrådgivningen på Söderåsens miljöförbund även under 2023. Från och med 2024 kommer rådgivarna i Helsingborgs stad att ta över ansvaret för energi- och klimatrådgivningen i Bjuvs kommun.

Inkommande rådgivning har minskat jämfört med rekordåret 2022, men ligger på högre nivå än under 2021. Avmattningen märktes främst under sommarmånaderna och i början av hösten.

Solceller och värmepumpar är fortfarande de största frågorna. Intresset för batterilager samt att gå igenom och sammanställa solcellsofferter har ökat.

I samband med projektansökan 2021 sattes 10 mål för EKR-verksamheten på Söderåsens miljöförbund. Två av målen har inte nåtts under perioden. Mål om att informera BRF och fastighetsföretag om stöd för energieffektivisering har inte nåtts då stödet på grund av budgetändring försvann efter några månader. Mål att fortsätta samarbete med SFI-utbildningar har inte nåtts. I början på grund av pandemin och senare på grund av den stora ökningen av inkommande samtal 2022 - 2023. Övriga mål har uppnåtts, däribland arbetet med Energimyndighetens båda insatsprojekt, Hela Sverige laddar och Resurseffektiva byggnader som avslutades den 31 oktober 2023. Utvärderingar och intervjuer som Energimyndigheten genomfört har visat att rådsökande anser att de fått bra hjälp av rådgivningen och att vårt arbete bidrar till att minska energianvändning och klimatpåverkan främst när det gäller privatpersoner.

Utlysning av ny projektperiod kommer att göras i januari 2024. I projektet kommer de två nationella fokusområdena Företagsrådgivning och Energiberedskap

att ingå. Bidraget för 2024 kommer att ligga på samma nivå som 2023. På grund av att bidraget inte höjs, samt att Bjuv lämnat samarbetet uppskattas tiden för EKR på Söderåsens miljöförbund att minska från nuvarande 80 % tjänst till 55 % tjänst under 2024.

4.13 Renhållning

Gruppen har ingen planerad tillsyn utan handlägger endast inkommande ärenden. Där ansökningar om dispens, klagomål och tillsynstips på nedskräpningar tar upp den mesta av tiden. Det finns också en del tid planerat till rådgivning för allmänheten.

Under 2023 har det inkommit totalt 94 ansökningar av olika slag vilket är två tredje delar av det planerade 140 ansökningarna. Anledningen till minskningen är dels beroende på Bjuvs kommuns utträde ur förbundet, dels på grund av att kommunerna har ändrat sina renhållningsordningar så att vissa dispenser har fått en längre löptid. Vanligaste typen av ansökan är om uppehåll i hämtning tätt följt av ansökan om hemkompostering och länge slamtömningsintervall.

Miljöförbundet har fått in 15 tillsynstips under året. De flesta av dessa har skickats vidare till respektive kommun för vidare handläggning. Miljöförbundet har handlagt 4 av tillsynstipsens. Gruppen har under året fortsatt handläggning av tidigare års eftersläpande tillsynsärende då dessa kan vara väldigt svårarbetade och tar lång tid att avsluta. Ofta utgörs den långa handläggningstiden av att verksamhetsutövaren som i dessa fall är privatpersoner inte låter sig med delges.

Gruppen har också en del rådgivning till allmänheten under 2023 registrerades 35 timmar för rådgivning. Detta motsvarar cirka 10% av gruppens registrerade tid.

4.14 Administration och internt stöd

Ett gediget arbete gällande tidpostregistrering har skett. Arbetet är en förberedelse inför övergång till efterdebitering gällande miljötillsyn 2024. Tanken är att fakturaunderlag skall skapas från inlagda tidposter.

Förbundet har fått en ny hemsida, bland annat möjlighet för politikerna på ett säkert sätt att hämta sina handlingar inför möten. Sedan lanseringen 1 mars så har hemsidan besökts drygt 12 800 gånger.

Ett verktyg för digital justering av protokoll har införskaffats.

Arbetet med framtagande av e-tjänster fortgår.

Fler uppföljningsdokument som hämtar information från Vision har skapats och används av respektive grupp. Arbetet pågår också med att göra nya uppföljningsdokument och visualiseringar i Power BI.

5. Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrning och uppföljning

Direktionen ska inför varje år fastställa mål och budget för nästkommande år samt flerårsbudget. Målen i verksamhetsplanen baseras på en behovsutredning där de insatser som krävs, kopplat till lagkrav och förutsättningar inom det geografiska verksamhetsområdet, har identifierats.

Behovsutredningen är indelad i miljöförbundets olika tillsynsområden och beskriver mängden verksamheter som betalar en årlig livsmedels- och/eller miljötillsynsavgift, mängden tillsynsobjekt i övrigt och inkommande ärenden. Behovsutredningen beskriver och speglar vårt planerade arbete även utifrån de nationella miljömålen, folkhälsomålen och livsmedelsmålen, nationella och regionala tillsynsprojekt samt stöd till medlemskommunerna och uppdragsverksamhet. Med utgångspunkt i behoven har sedan en prioritering skett utifrån tillgängliga resurser och resulterat i en plan för tillsynen.

Direktionen beslutar årligen om verksamhetsplanen och budgeten för kommande år. Verksamhetsplanen beskriver den verksamhet som är planerad för året, och budgeten det ekonomiska utfallet av den planerade verksamheten. Verksamhetsplaneringen och budgetarbetet sker parallellt och samordnat.

Direktionen antog budget för år 2023 vid sitt sammanträde den 13 december 2022 § 71. Samtidigt lämnade Bjuvs kommun miljöförbundet vid årsskiftet 2022/2023 och en tilläggsbudget fastställdes vid Direktionens sammanträde den 21 mars 2023 § 19.

Tilläggsbudgeten inkluderar intäkter för personalomställningskostnader på 3,44 mkr, genom avsättning i årsredovisning och bokslut för år 2022 som Direktionen antog vid sitt sammanträde 21 mars 2023 § 18.

Efter påpekande om risk för kritik från revisionen avseende att avsättning på 3,44 mkr inte kunde genomföras, tog Direktionen på sitt sammanträde den 12 april 2023 § 29 ett förnyat beslut om årsredovisningen 2022 och någon avsättning på 3,44 mkr genomfördes inte.

Förvaltningen har vidtagit åtgärder för att kompensera för intäktsbortfallet på 3,44 mkr men det inte har varit möjligt att hantera i sin helhet.

Direktionen har under våren 2023 tagit beslut om handlingsplan för att få en ekonomi i balans. Detta som åtgärd för att hantera de verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser som Bjuvs utträde ur förbundet gav upphov till.

I denna rapport, under rubriken ”Händelser av väsentlig betydelse”, redovisas utfört arbete kopplat till målen i verksamhetsplanen.

Intern kontroll

Direktionen ska för varje år besluta om intern kontroll för förbundets verksamhet. Beslut om intern kontroll för år 2023 fastställdes vid direktionens sammanträde den 8 november 2022.

Under året har Miljöförbundet genomfört kontroll enligt beslutat internkontrollprogram. Resultat från kontrollen visar på mindre avvikelser inom tre av åtta riskområden, för övriga områden har kontrollen inte visat på några avvikelser.

På följande områden framkom brister:

Våra intäkter reduceras om inte utförd tid faktureras

Kontroll av att handläggare utför korrekt tidredovisning i Vision. Vid skapande av debitering samt vid avslutande av ärende kontrollerar expeditionen alltid antalet debiterade timmar kontra inlagd tid på ärendet. Under 2023 har några avvikelser noterats vid kontrollen.

Brist avseende rutiner kring överprövning

Kontroll av att överklagade beslut skickas vidare inom fem kalenderdagar. Intern kontroll har utförts genom granskning av alla beslut som överklagats och där rättidsprövning skett. De flesta har skickats vidare inom stadfäst tidsgräns, men 5 ärenden av 42 ärenden har tagit längre tid.

Brist på personalresurser, räcker inte till för att handlägga och avsluta ärenden

Ärenden med tidsgränser följs upp. Resultatet visar att det stora flertalet av alla ärenden hanteras inom de tidsgränser som är målen. Dock finns det inom något arbetsområde förbättringspotential.

Länsstyrelsens uppföljning och utvärdering

Länsstyrelsen granskar regelbundet miljöförbundets verksamhet.

Under våren 2023 utförde Länsstyrelsen en revision av lagen om tobak och liknande produkter samt alkohollagen. Under sommaren fick miljöförbundet deras slutgiltiga resultat av revisionen. I det stora hela var Länsstyrelsen mycket nöjda hur miljöförbundet bedrev sin tillsyn och sina ärenden. Miljöförbundet hade sedan förra revisionen förbättrat diarieföringen med aktskommentarer och sammanfattningar. Det var mycket lätt att följa ett ärende gällande tobaksansökan. Därtill utfördes eller planerades tillsynen att utföras i tillräcklig omfattning. De brister som fanns var att en anteckning i ett ärende saknades, en tillsynsplan för folköl inte var inskickad till Länsstyrelsen, det saknades uppgifter i det mottagningsbevis som verksamhetsutövaren får som ansöker om tobakstillstånd. Därutöver fick miljöförbundet även kritik för att det inte fanns antagna riktlinjer för folköl. Det miljöförbundet har gjort efter Länsstyrelsens beslut är att mottagningsbeviset är ändrat, riktlinjer för folköl har upprättats och antagits i direktionen och tillsynsplan för folköl kommer att skickas in för 2024 vid årsskiftet. Miljöförbundet är stolta för de fina orden som Länsstyrelsen gav vid revisionen, ärendet är avslutat.

6. God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

RESULTATRÄKNING	Budget 2023	Utfall 2023	Utfall 2022
Verksamhetens intäkter	24 213 000	19 483 099	21 718 045
Verksamhetens kostnader	-23 599 000	-20 901 369	-19 892 379
Avskrivningar	-13 000	-11 226	-11 226
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	601 000	-1 429 496	1 814 440
VERKSAMHETENS RESULTAT	601 000	-1 429 496	1 814 440
Finansiella intäkter	0	145 516	56 030
Finansiella kostnader	-28 000	-7 298	-8 114
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	573 000	-1 291 278	1 862 356
ÅRETS RESULTAT	573 000	-1 291 278	1 862 356

2023 års resultat visar på ett negativt resultat på 1 291 tkr, vilket är en negativ budgetavvikelse med 1 864 tkr från budgetmålet på +573 tkr.

Intäkterna är 4 730 tkr lägre jämfört med budget

- Intäkt på 3 444 tkr finns budgeterad för avvecklingskostnader. Denna baseras på avsättning i bokslutet 2022 med anledning av Bjuvs utträde ur förbundet. Någon avsättning kunde dock inte genomföras och intäkten uteblev. Detta är den största orsaken till att resultatet är negativt.
- Intäkter för årsavgifter för miljö- och hälsoskydd uppgår till 3 439 tkr vilket är 174 tkr lägre än budgeterat. En del verksamheter har avslutats under året vilket medfört lägre intäkter än planerat.
- Intäkter för efterdebitering av livsmedel uppgår till 2 923 tkr vilket är en positiv avvikelse på 505 tkr, beroende på mer kontroll.
- Livsmedelskontrollens tillsyn uppgår till 275 tkr och uppvisar ett negativt resultat på 431 tkr. Den negativa intäktsavvikelsen beror på felbudgetering då Bjuv ej blev exkluderad samt personalresursbrist som inte gjort det möjligt att göra alla planerade besök ute bland verksamheterna.
- Intäkter för miljö- och hälsoskyddstillsyn som timdebiteras uppgår till 2 212 tkr och uppvisar lägre intäkter med 766 tkr än budgeterat. Framförallt personalavgång inom avlopp har minskat möjligheten att göra tillsyn som ger intäkter.
- Ansökningarna inom miljö- och hälsoskydd uppgår till 1 244 tkr och uppvisar 428 tkr lägre intäkter mot

budgeterat. Detta beroende på att färre ansökningar än förväntat har kommit in.

- Tillsynen inom åldersbegränsade varor följer budgeten.

Kostnaderna är ca 2 866 tkr lägre jämfört med budget

- Personalkostnaderna uppgår 17 348 tkr vilket är 1 978 tkr lägre än budgeterat. Miljöförbundet har haft hög personalomsättning till följd av uppsägning på egen begäran.
- Köp av verksamhet – stödtjänster uppgår till 308 tkr lägre än budgeterat.
- Kostnader som exempelvis licenser, program, konsulter och hälsovård, avgift till branschorganisationer är 238 tkr lägre än budgeterat.
- Revisionskostnaderna uppvisar totalt en positiv budgetavvikelse på 28 tkr.
- Direktionskostnaderna uppvisar totalt en negativ budgetavvikelse på 51 tkr beroende på främst högre kostnad för utbildning.

God ekonomisk hushållning

Miljöförbundet har under året bedrivit en effektiv och rätts-säker myndighetsutövning och de övergripande målen samt de övergripande målen för personalen bedöms uppfylla.

Det finansiella målet, att förbundet ska ha ett överskott på 1,5 % av omsättningen, har inte uppnåtts. Resultatet hamnar på ett underskott på 1 291 tkr. Inte heller har målet om full kostnadstäckning avgifter uppnåtts.

En samlad bedömning är att miljöförbundet är en väl fungerade organisation med god förmåga till planering, genomförande och uppföljning. Samtidigt har miljöförbundet varit starkt utmanad av det korta varslat varmed övriga medlemskommuner kom överens med Bjuv att Bjuv skulle lämna förbundet inför årsskiftet 2023/2023. Någon ekonomisk uppgörelse med Bjuv har inte blivit klar under året och förbundet lever fortsatt med osäkerheten kring detta. Därtill har förändringen inneburit en stor volymmässig förändring av redan planerad och resurssatt verksamhet. Denna obalans tillsammans med underfinansierad taxa samt brist på resurser för skattepliktig verksamhet ger effekt på det resultatet såväl det verksamhetsmässiga som ekonomiska.

Sammanfattningsvis bedöms förbundet endast delvis uppnå målen för god ekonomisk hushållning.

7. Balanskravsresultat

	2023	2022	2021
Enligt resultaträkning (tkr)	-1 291	+1 862	-278
Avgår reavinst	0	0	0
Tillkommer reaförlust	0	0	0
Justerat resultat	-1 291	+1 862	-278

Balanskravet för 2023 har inte uppnåtts med anledning av negativt årsresultat på -1 291 tkr.

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

8. Väsentliga personalförhållanden

I verksamheten finns ett knappt ett 30-tal anställda.

I och med att Bjuv lämnat samarbetet inom förbundet har det funnits en förväntan från kvarvarande medlemskommunerna om att miljöförbundet anpassade verksamheten och reducerade personalstyrkan. Under våren 2023 har därför skett en utredning om det framtida behovet av personalresurser. Så följer därav att Miljöförbundet redan tills sommaren har sammanlagt haft fem personer med fasta anställningar som på egen begäran valt att sluta. Organisationen bedömdes därefter i stort vara i balans avseende behovet av personalresurser.

Tyvärr har ytterligare två personer valt att säga upp sig under hösten och miljöförbundet har förlorat totalt sju medarbetare.

Antalet heltidstjänster (årsarbetskrafter) har totalt under året uppgått till 26,3 heltidstjänster.

Personalomsättningen har varit 23 % vilket är långt över förbundets normala målsättning på 10 %.

Sjukfrånvaron har varit 2,59 % och av detta är 2,04 % långtidssjukfrånvaro (dvs totalt långtid 0,05 %).

9. Sammanfattning och förväntad utveckling

9.1 Sammanfattning

Söderåsens miljöförbund har under året varit kraftigt påverkat av att Bjuvs kommun lämnat samarbetet och att det funnits stora förväntningar på att anpassningar och effektiviseringar av verksamheten genomförs. De snabba förändringarna som krävs i och med att Bjuv med kort varsel lämnat förbundet gör dock att förbundet inte har varit i ekonomisk balans. Samtidigt som dessa anpassningar skett har det funnit särskilt fokus på verksamhetsutveckling som både efterfrågas av kommunerna och är lagstyrd såsom övergång till efterdebitering.

- Det finansiella målet, att förbundet ska ha ett överskott på 1,5 % av omsättningen, har inte

uppnått. Resultatet hamnar på ett underskott på 1 291 tkr.

- Livsmedelsverkets nya omklassningsmodell har administrerats under 2023. Totalt 450 verksamheter. Så sent som i december blev de sista omklassningarna klara. Att vi blir klara i tid med omklassningarna betyder att vi kan se hela vår plan för 2024 med rätt antal kontroller per år och vilket år kontrollerna ska ligga vilket gör att vi kan lägga vårt fokus på tillsyn och inte eftersläpande administration.
- Vid våra dricksvattenkontroller ser vi att det finns stora utmaningar i flera av våra kommuner där det finns kvalitetsbrister i råvattnet eller brister med själva vattenverken. Det har framkommit att rester av bekämpningsmedel har hittats i flertalet råvattentäkter och provresultaten visar halter över gällande gränsvärdet för N,N-Dimethylsulfamid. Detta har medfört att miljöförbundet har ställt krav på verksamhetsutövaren att utfärda åtgärder. NSVA arbetar att få fram nya brunnar med rent råvatten. Miljöförbundet följer upp NSVAs arbete fortlöpande för att säkerställa att verksamheten följer de beslut som tagits av miljöförbundet
- Under 2023 har vi hanterat tio RASFF (livsmedelslarm). De flesta larm har handlat om återkallelse av livsmedel i butiker.
- Under sommaren har vi gjort kontrollköp av åldersbegränsade varor. 39 verksamheter fick ett kontrollköp. Resultatet visade att 22 butiker eller kiosker som sålde åldersbegränsade varor utan att kontrollera legitimation. Detta resultat var mycket dåligt.
- Under 2023 har gruppen fått in 14 klagomål på åldersbegränsade varor. Klagomålen handlar främst om försäljning av produkter till minderåriga. Flest klagomål har inkommit på tillsynsområdet e-cigarett. Miljöförbundet behöver få in dessa klagomål för att kunna se ett mönster i vilka verksamheter som antas inte sköter sig och kunna rikta mer tillsyn på dessa verksamheter. Trots det är klagomålen väldigt svåra för miljöförbundet att bevisa då endast polisen får utföra legitimationskontroll.
- Miljöförbundet har under 2023 samarbetet med brottsförebyggande rådet i Örkelljunga och tagit fram informationsblad om åldersbegränsade varor som skickat ut till alla vårdnadshavare. Utskicket har genomförts i alla medlemskommuner.
- Under året har fyra nyhetsbrev skickats ut till verksamheterna via mail samt lagts ut på vår hemsida. Nyhetsbrev innehåller bra information om nyheter inom de olika områdena för åldersbegränsade varor, information om lagstiftning, taxor och länkar till myndigheternas hemsidor. Nyhetsbrev är en ren service till verksamheterna som de själva väljer att ta del av om de vill vara med i vad som händer och är på gång.
- Inom tillsynsområdet rökfria miljöer har vi utfört totalt 39 inspektioner på skolgårdar, tillsyn på 63 allmänna platser och 125 kontroller på rökfria miljöer.
- Inom hälsoskyddstillsynen har vi kontrollerat 31 grundskolor, 21 fritidshem och 11 gymnasium. Vi

inte var helt nöjda med alla verksamheter och att vi krävde en del kompletteringar från verksamheterna så som mätresultat för radon och protokoll för ventilation, OVK. Det har varit trögt att få in dessa kompletteringar.

- Under hösten 2023 utförde hyresgästföreningen en stor utredning på en av de största fastighetsägare i Perstorps kommun. Detta blev väldigt medialt. Miljöförbundet har nu pågående ärenden på flera fastigheter. Ärendena tar lång tid och fastighets-ägaren är inte särskilt proaktiv, vilket gör att miljöförbundet troligtvis kommer behöva använda sanktioner för att få de handlingar och åtgärder som krävs.
- Under 2023 har vi gjort tillsyn utförts på tillfälliga boenden. Tio verksamheter besöktes, de flesta verksamheter behövde komplettera eller inkomma med uppgifter. Det var flera olika brister som noterades, bland annat dokumentation av miljöfarligt avfall, invallning av kemikalier, varmvattentemperaturer som var för låga och kemikalieförteckning som saknades.
- Under hösten startade tillsynen av lokaler för vård och omsorg, sex vårdboende inom äldreomsorg och LSS besöktes i Klippans kommun. Tillsynen ska fortsätta under våren 2024. Vi kan se en trend gällande denna bransch att det byts ut chefer kontinuerligt och de nya cheferna har en kunskapsbrist om att de är ytterst ansvariga för att säkerställa så att rutiner för kontroll och underhåll av lokalerna följs.
- Inom miljö har lagts fokus på verksamheternas grundläggande kunskap om dagvattenhantering, dagvattennätet inom deras verksamhetsområde (fastighet) och vilka rutiner man har för skötsel och riskbedömning. Utsläpp via dagvatten kan vara en påtaglig källa för föroreningar i ytvatten och genom att lyfta frågan vid tillsynsbesök så ökar eller säkerställer vi kunskapen hos verksamhetsutövarna så att de kan vidta ändamålsenliga åtgärder för att minimera denna belastning på recipienterna.
- Förutom sedvanlig tillsyn på våra lantbruksföretag har gruppen under året haft tillsynsfokus på växthusföretag. Tillsynen har i vissa fall lett till föreläggande. Vanliga brister har varit förvaring av kemikalier, avfallshantering samt ej kontrollerade cisterner. Även avsaknad av dokumentation är en återkommande brist hos den här typen av företag.
- Arbetet med avloppsansökningar har fortgått kontinuerligt och tagit i anspråk en stor del av personalresurserna inom avloppsgruppen. För år 2023 beräknade vi att miljöförbundet skulle få in 90 avloppsansökningar samt anmälningar och totalt inkom 115 stycken. Vi ser dessa ärenden som prioriterade.
- Miljöförbundet utför mätning av bakgrundsstrålning i samtliga fyra medlemskommuner enligt Strålsäkerhetsmyndighetens anvisningar. Mätning sker sedan i

höstas var tredje månad istället för var sjunde månad som det var tidigare. Detta är med anledning av kriget i Ukraina och det förhöjda säkerhetsläget som vi har i Sverige.

- Energi- och klimatrådsgivningen (EKR) har som uppdrag att rådge privatpersoner, organisationer och små och medelstora företag i energi- och klimatfrågor. Inkommande rådgivning har minskat jämfört med rekordåret 2022, men ligger på högre nivå än under 2021. Avmattningen märktes fräst under sommarmånaderna och i början av hösten. Solceller och värmepumpar är fortfarande de största frågorna. Intresset för batterilager samt att gå igenom och sammanställa solcellsofferter har ökat.
- Förbundet har fått en ny hemsida, bland annat möjlighet för politikerna på ett säkert sätt att hämta sina handlingar inför möten. Sedan lanseringen 1 mars så har hemsidan besökts drygt 12 800 gånger.
- Ett verktyg för digital justering av protokoll har införskaffats.
- Arbetet med framtagande av e-tjänster fortgår men är utmanande.

Sammanfattningsvis har miljöförbundet varit starkt utmanad av det korta varslet varmed övriga medlemskommuner kom överens med Bjuv att Bjuv skulle lämna förbundet inför årsskiftet 2023/2023. Någon ekonomisk uppgörelse med Bjuv har inte blivit klar under året och förbundet lever fortsatt med osäkerheten kring detta. Därtill har förändringen inneburit en stor volymmässig förändring av redan planerad och resurssatt verksamhet. Denna obalans tillsammans med underfinansierad taxa samt brist på resurser för skattepliktig verksamhet ger effekt på det resultatet såväl det verksamhetsmässiga som ekonomiska.

Planerad tillsyn har påverkats, jämfört med ett normalår. Detta innebär bland annat att remisser till kommunerna har inte besvarats. Även möjligheten att samverka med andra myndigheter t.ex. polis, tull och skatteverk reduceras.

Genom minskad tillsyn förlorade också myndigheten möjlighet att få kunskap om missförhållanden och möjlighet att ställa krav på åtgärder. Detta har ökat risken för människors hälsa eller att de blivit lurade, att gifter nått miljön och att förbjuden försäljning genomförts.

9.2 Förväntad utveckling

Medlemskommuns utträde ur förbundet ger fortsatta utmaningar

Den 5 december 2022 fick miljöförbundet besked att övriga medlemskommuner var överens med Bjuv om att Bjuv lämnar miljöförbundet vid årsskiftet 2022/2023.

Under 2023 har en dialog mellan Bjuv och kvarvarande medlemskommuner skett om en ekonomisk uppgörelse. Någon överenskommelse är ännu inte klar och dialogen kommer att fortsätta under 2024. Kvarvarande medlemskommuner har krävt 3 562 tkr av Bjuv medan Bjuv å sin sida har ställt motkrav på 570 tkr. Först efter avslutad förhandling vet miljöförbundet fullt ut vilka nya ekonomiska förutsättningar som råder för förbundet i denna del.

Därtill har förändringen inneburit en stor volymmässig förändring av redan planerad och resurssatt verksamhet. Denna obalans tillsammans med underfinansierad taxa samt brist på resurser för skattepliktig verksamhet ger effekt på det resultatet såväl det verksamhetsmässiga som ekonomiska.

Därtill innebär förändringen att underlaget för en fjärdedel av förbundets uppdrag och omsättning försvann och OH-kostnader ska fördelas på ett mindre underlag. Miljöförbundet har behövt vidta åtgärder för genom att öka intäkterna och/eller minska kostnaderna för att fortsatt kunna tillmötesgå kommunernas önskemål, leverera rättssäker myndighetsutövning och försöka ha en ekonomi i balans.

Direktionen har under våren 2023 tagit beslut om handlingsplan för att få en ekonomi i balans. Detta som åtgärd för att hantera de ekonomiska konsekvenser som Bjuvs utträde ur förbundet gav upphov till, då invånarunderlaget krymper och med detta, underlaget för intäkter.

Beslutet innebär att förbundet har ökat sin tillsyn som kan avgiftsfinansieras och minskat myndighetsutövning som finansieras av skattemedel och på det sättet försökt öka sina intäkter.

Under hösten 2023 har miljöförbundet också begärt en höjning av taxorna för att få kompensation för ökade kostnader, denna förändring får dock genomslag först andra kvartalet 2024. Miljöförbundet har dock på motsvarande sätt, fortsatt en underfinansiering på det skattefinansierade området, då motsvarande höjning av medlemsbidraget ännu inte är föremål för beslut. Detta behöver adresseras under år 2024 för att miljöförbundets verksamhet och ekonomi på sikt ska kunna komma i balans.

Andra utmaningar som förbundet skulle behöva lösa under 2024 är att etablera e-tjänster. Det finns förväntningar både från medborgare, företag och medlemskommuner att detta genomförs. Samtidigt som det också är ett lagkrav för delar i miljöförbundets verksamhet. Svårigheter med att hitta etablerad teknik som fungerar, etablera redundans och till en kostnad som miljöförbundet kan bära gör att detta ännu inte kunnat lösas.

RÄKENSKAPER

		kr	kr	kr
RESULTATRÄKNING		Budget 2023	Utfall 2023	Utfall 2022
Verksamhetens intäkter	2	24 213 000	19 483 099	21 718 045
Verksamhetens kostnader	3-5, 8	-23 599 000	-20 901 369	-19 892 379
Avskrivningar		-13 000	-11 226	-11 226
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		601 000	-1 429 496	1 814 440
VERKSAMHETENS RESULTAT		601 000	-1 429 496	1 814 440
Finansiella intäkter		0	145 516	56 030
Finansiella kostnader		-28 000	-7 298	-8 114
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		573 000	-1 291 278	1 862 356
ÅRETS RESULTAT		573 000	-1 291 278	1 862 356

BALANSRÄKNING		2023	2022
TILLGÅNGAR			
<i>Anläggningstillgångar</i>			
Materiella tillgångar	6	63 608	74 834
Summa anläggningstillgångar		63 608	74 834
<i>Omsättningstillgångar</i>			
<i>Fordringar</i>			
Kortfristiga fordringar		1 269 533	3 489 124
Kassa och bank		1 894 198	4 014 679
Summa omsättningstillgångar		3 163 731	7 503 803
SUMMA TILLGÅNGAR		3 227 339	7 578 637
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL			
Ingående eget kapital		2 378 243	515 887
Årets resultat		-1 291 278	1 862 356
Summa eget kapital		1 086 965	2 378 243
SKULDER			
Långfristiga skulder			
Långfristiga skulder		0	0
Kortfristiga Skulder			
Leverantörsskulder		1 014 250	1 886 167
Övriga kortfristiga Skulder	*	1 126 124	3 314 227
Summa kortfristiga skulder		2 140 374	5 200 394
Summa Skulder			
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		3 227 339	7 578 637
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER			
Panter		0	0
Ansvarförbindelser		0	0
Överskottsfondens värde		0	0

KASSAFLÖDESANALYS		2023	2022
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		-1 291 278	1 862 356
Justering för ej likvidpåverkande poster	7	11 226	11 226
MEDEL FRÅN VERKSAMHETEN FÖRE FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL		-1 280 052	1 873 582
Ökning(-)/minskning(+) kortfristiga fordringar		2 219 591	348 970
Ökning(+)/minskning(-) kortfristiga skulder		-3 060 020	-1 096 218
KASSAFLÖDE FRÅN LÖPANDE VERKSAMHET		-2 120 481	1 126 334
Investeringsverksamhet			
Investering i materiella anläggningstillgångar		0	0
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGAR		0	0
ÅRETS KASSAFLÖDE		-2 120 481	1 126 334
Likvida medel vid årets början		4 014 679	2 888 344
Likvida medel vid årets slut		1 894 198	4 014 679
KASSAFLÖDE		-2 120 481	1 126 335

NOTER, kr

Not 1 Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper överensstämmer med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR).
Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges nedan.
Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.
Löner har belastats med ett personalkostnadspålägg om 44,53 % som inkluderar sociala avgifter och pensionskostnader.
Pensionskostnader har tagits upp som kostnader i resultaträkningen samt som skulder i balansräkningen.

Not 2 Verksamhetens intäkter

	2023	2022
Verksamhetens intäkter	10 597 555	10 866 517
Medlemsbidrag	8 149 760	10 082 278
Bidrag AMS/övriga intäkter	107 562	123 731
Bidrag Energimyndigheten	628 222	645 519
Summa	19 483 099	21 718 045

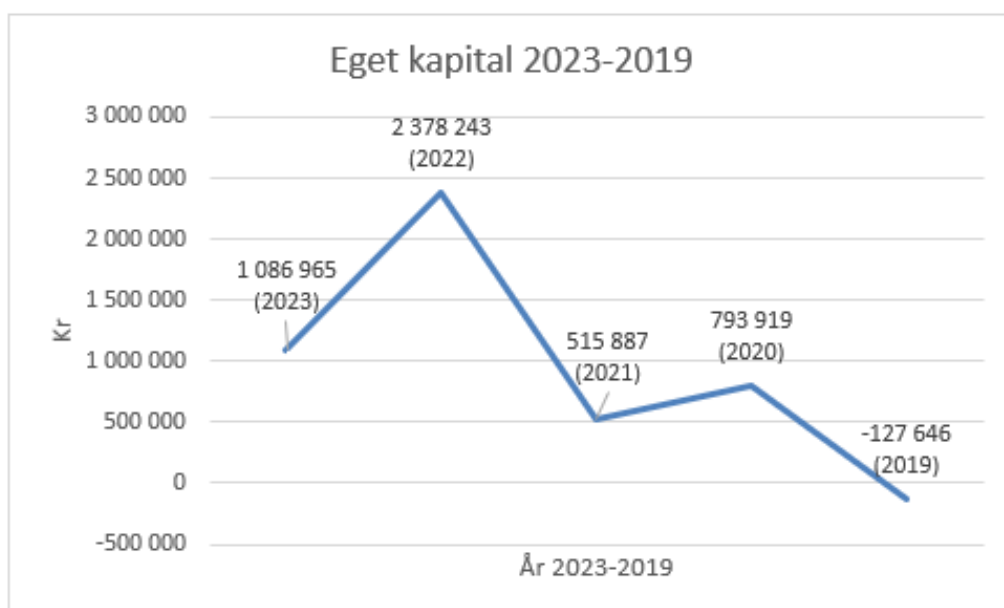
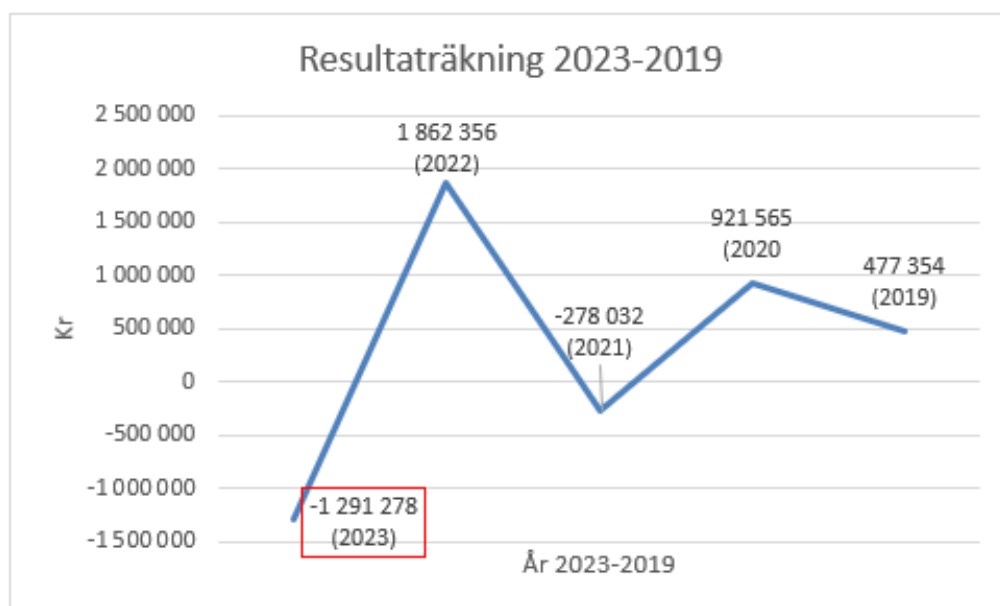
Not 3 Verksamhetens kostnader

	2023	2022
Personalkostnader	17 347 541	16 300 190
Hyseskostnader	650 052	588 072
Köp av verksamhet	1 028 667	861 456
Främmande tjänster	1 270 286	1 468 845
Övriga kostnader	604 823	673 814
Summa	20 901 369	19 892 378

Not 4	Personal	2023	2022
	Medeltal anställda		
	<i>Medeltal anställda bygger på av förbundets betalda närvarotimmar relaterade till en normal arbetstid</i>		
	Medeltal anställda har varit varav kvinnor	26,26 15,54	25,90 17,12
	Sjukfrånvaro		
	<i>Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid</i>		
	Sjukfrånvaro för samtliga anställda	2,59%	2,01%
	Andel av sjukfrånvaro som avser långtidssjukfrånvaro	2,04%	0,00%
	Löner, ersättnings, sociala kostnader och pensionskostnader har utgått med följande belopp		
	Löner och ersättningar	11 994 233	11 441 497
	Pensionskostnader	1 016 611	728 430
	Övriga personalkostnader	511 940	476 670
	Summa	13 522 784	12 646 597
	Sociala kostnader	3 824 757	3 653 593
	Summa styrelse och övriga	17 347 541	16 300 190
Not 5	Leasingavtal	2023	2022
	Under året		
	Kopieringsmaskiner 2021-12-01--2024-12-01	58 659	48 508
	Kaffe- och Vattenautomat Comfort 2021-08-01-2025-08-01	23 383	16 448
	Summa	82 042	64 956
Not 6	Inventarier och installationer	2023	2022
	Ingående anskaffningsvärde	1 276 986	1 276 986
	Årets anskaffningar		
	Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 276 986	1 276 986
	Ingående avskrivningar	-1 202 152	-1 190 926
	Årets avskrivningar	-11 226	-11 226
	Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 213 378	-1 202 152
	Utgående redovisat värde	63 608	74 834
	Avskrivningar enligt plan beräknas på en nyttjandeperiod av 3-10 år		
Not 7	Justering för ej likvidpåverkande poster	2023	2022
	Avskrivningar	11 226	11 226
	Summa	11 226	11 226
Not 8	Övriga revisionskostnader	2023	2022
	Förtroendevald revision	9 213	13 206
	Sakkunnigt biträde	99 500	68 000
	Summa	108 713	81 206

Resultaträkning – utveckling 2023-2019

RESULTATRÄKNING	Utfall 2023	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter	19 483 099	21 718 045	20 552 368	21 083 630	21 261 704
Verksamhetens kostnader	-20 901 369	-19 892 379	-20 824 830	-20 155 603	-20 687 467
Avskrivningar	-11 226	-11 226	-11 226	-11 226	-94 544
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-1 429 496	1 814 440	-283 688	916 801	479 693
VERKSAMHETENS RESULTAT	-1 429 496	1 814 440	-283 688	916 801	479 693
Finansiella intäkter	145 516	56 030	13 338	14 089	4 730
Finansiella kostnader	-7 298	-8 114	-7 682	-9 325	-7 068
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	-1 291 278	1 862 356	-278 032	921 565	477 354
ÅRETS RESULTAT	-1 291 278	1 862 356	-278 032	921 565	477 354

Uppföljning 2023

Övergripande mål och delmål

De övergripande målen, ekonomiska målen och mål för personalen samt delmålets indikatorer bedöms enligt följande:

Grönt:

Målet har uppnåtts under

Gult:

Rött:

Målet har inte uppnåtts under året

En samlad bedömning av delmålet görs också.

Övergripande mål, ekonomiska mål och mål för personalen

	<p>Övergripande mål</p> <p>Miljöförbundet skall verka för en hållbar utveckling, både i sin roll som stöd åt medlemskommunerna och i sin myndighetsroll.</p> <p><i>Förbundet har på grund av brist på resurser bland annat prioriterat att inte handlägga plan- och bygglovsremisser.</i></p> <p>Tillsynen ska vara riskbaserad och främst vara förebyggande</p> <p>Förbundet skall inom medlemskommunerna bedriva en effektiv och rättssäker myndighetsutövning. Verksamheten skall kännetecknas av kunskap, tydlighet och ett gott bemötande.</p>
	<p>Ekonomiska mål</p> <p>Avgifter (timtaxan) för kontroll och tillsyn ska uppnå full kostnadstäckning.</p> <p><i>Efter att Bjuv lämnat och verksamheten reducerats, har OH kostnader ökat per timme och taxan blivit underfinansierad.</i></p> <p>Överskott på 1,5 % av omsättningen.</p> <p><i>Årets ekonomiska resultat är negativt.</i></p>
	<p>Mål för personal</p> <p>Förbundet ska vara en arbetsplats där personalen trivs och känner stolthet över det vi presterar. Gemenskap, trygghet och arbetsglädje är grunden för ett gott arbete.</p> <p>Alla medarbetare ska ges möjlighet till utveckling.</p>

Delmål inom verksamhetens tre områden: Myndighet, Stöd och Uppdrag

Myndighet

Total	Per indikator

		Riskbaserad och förebyggande tillsyn
		Verksamhetsplan som baseras på risk- och erfarenhetsbedömning finns för varje kalenderår.
		Rättssäker och professionell myndighetsutövning
		Kunderna ska uppleva ett respektfullt och gott bemötande.
		Beslut skall vara välgrundade, motiverade och tydligt formulerade.
		Alla bedöms lika inför lagen. Risk för jäv och opartiskhet får inte förekomma inom förbundet.
		Överklagade ärenden ska inte underkännas av högre instans på grund av formella felaktigheter i prövningen.
		Handläggning av ärenden ska ske så snabbt, enkelt och billigt som möjligt
		Handläggningstiden ska normaltvis inte överskrida tiden som anges enligt SKL:s underlag för taxa.
		Skriftliga rutiner samt beslutsmallar ska finnas för alla vanligt förekommande ärenden.

Stöd

Total	Per indikator	
		Medlemskommunerna ska få stöd och närvaro inom förbundets sakområde
		Förbundet skall delta i kommunernas fysiska planering.
		<i>Förbundet har på grund av brist på resurser bland annat prioriterat att inte handlägga plan- och bygglovsremisser.</i>
		Förbundet skall ingå i kommunernas krisberedskap.
		Företag och enskilda ska erbjudas samma service som om myndigheten var inordnad i kommunen
		Söderåsens miljöförbund ska ha minst 70 NKI i SKL:s undersökning INSIKT.

Uppdrag

Total	Per	

	indikator	
		Genom uppdragen ska förbundet hjälpa till att utveckla kommunernas miljöarbete
		Varje kalenderår ska det finnas en aktuell plan för uppdragsverksamheten i respektive medlemskommun.

Delmål för våra resurser: Personal och Ekonomi

Personal

Total	Per indikator	
		Stolthet, gemenskap, trygghet och arbetsglädje
		Ett strukturerat arbetsmiljöarbete utifrån arbetsmiljöpolicyn. Rutinen för arbetsmiljöarbetet följs, som bl a innefattar årlig handlingsplan och skyddsron.
		Sjukfrånvaron hos förbundets medarbetare ska som målsättning (kort respektive långtid) inte vara högre än 3 %.
		Personalomsättning ska inte vara högre än 10 %.
		Medarbetarenkäter och lönekartläggningar ska genomföras.
		Utveckling
		Kompetensförsörjningsplan skall finnas. <i>Kompetensförsörjningsplan har tagits fram under våren 2023.</i>
		Tid för kurser läggs in i personliga verksamhetsplanen.

Ekonomi

Total	Per indikator	
		Effektiv organisation och arbetssätt
		Ett strukturerat arbete med den interna kontrollen. Kontrollen utgörs av risk- och väsentlighetsanalys, plan för kontroll, åtgärder samt återrapportering till direktionen.
		Tidsåtgången som anges i behovsutredning och taxa grundas på SKL:s underlag.
		Rutiner och skrivmallar ska finnas för frekventa ärenden.
		Taxa och avgifter som kan jämföras med andra kommuner, företrädesvis inom Familjen Helsingborg
		Beräkningsunderlag och ingående parametrar som kan jämföras.

	Rättvist avgiftsuttag
	Ordning på objektsregister i Vision så att alla verksamheter har korrekt klassning för årlig avgift.
	Alla handläggare tillämpar taxan på samma sätt.
	Fakturerar timavgift efter utförd tillsyn och handläggning enligt taxa.
	Efter fakturering följer vi upp och driver in betalningen.

Uppföljning 2023-12-31

	Område	Utfört antal den 31/12 2023	Mål för helår 2023 antal	Genomförande-grad	Kommentar
Livsmedel	Livsmedelsverksamheter	267	262	102%	
	Vattenverk	25	27	93%	Två verksamheter som inte hunnits med.
Tobak mm	Tobak	32	33	97%	
	E-cigaretter	13	15	87%	Antalet verksamheter har ändrats under året.
	Tobaksfria nikotinprodukter	30	36	83%	Antalet verksamheter har ändrats under året.
	Folköl	27	27	100%	
	Läkemedel	18	19	95%	
Rökfria miljöer	Livsmedel – serveringar och butiker	125	181	69%	Verksamhetsplanen säger att vi ska utföra 181 kontroller, vi har prioriterat ner skattefinansierad kontroll under hösten.
	Hälsoskydd - skolgårdar	39	48	81%	Vi kommer inte utföra mer tillsyn då fokus ligger på tillsyn som genererar pengar.
	Allmänna platser – 4 kommuner		63		63 platser besöktes i fyra kommuner
Hälsa	Tillsynsbesök objekt med årsavgift - Grundskolor, fritidshem, gymnasium - Solarium, tatuering och stickande skärande verksamheter	70	67	105 %	Alla verksamheter med årsavgift är kontrollerade samt någon extra som hittades och behövde tillsyn.
	Tillsynsbesök objekt med timavgift - Fastighetsägarnas egenkontroll - Tillfälliga boenden (B & B, hotell, vandrahem och liknande) - Skönhetsvårdsverksamheter (ej skärande och stickande) - Tillfälliga boenden, vårdboenden - Folkhögskola/vuxenutbildning	21	73	29 %	Gruppen har varit en tjänst mindre pga. uppsägning under hösten. Skönhetsvård har helt prioriterats ner.
Miljöskydd	Tillsyn på objekt med årsavgift 8 h eller mer, (tillsyn fysiskt besök, via TEAMS eller genom skriftliga uppgifter)	47	76	62 %	Hög personalomsättning har gjort att förbundet inte kommit ut på besök i planerad omfattning. Befintliga resurser har istället handlagt andra ärenden på objekten.
	Tillsyn på objekt med årsavgift mindre än 8 h (tillsyn fysiskt besök, via TEAMS eller genom skriftliga uppgifter)	29	35	83 %	Hög personalomsättning har gjort att förbundet inte kommit ut på besök i planerad omfattning. Befintliga resurser har istället handlagt andra ärenden på objekten.
	Tillsyn timavgift	42	81	52 %	Tillsynen för dessa objekt var planerade till hösten enligt tillsynsplanen. Samtidigt slutar personal och objekt med årsavgift prioriteras istället.
Lantbruk	Tillsynsbesök objekt med årsavgift 8 timmar eller mer	23	23	100%	Innefattar tillsyn på täkter, kvarnar och större lantbruk
	Tillsynsbesök objekt med årsavgift mindre än 8 timmar	68	70	97 %	Två företag har avvecklats och fick således ingen tillsyn.
	Tillsynsbesök timavgift, lantbruk, mindre hästgårdar	18	70	26 %	Årets tillsyn har bedrivits med en personalresurs mindre än planerat, därför har vi inte hunnit med alla lantbrukare med timtillsyn. Företag med årsavgift har prioriterats.
Avlopp	Tillsyn på avloppsreningsverk med årsavgift	17	17	100 %	
	Inkomna ansökningar enskilda avlopp	115	90	128 %	
	Tillsyn på enskilda avlopp	106	200	53 %	Personalresurser saknades
	Förbud med vite enskilda avlopp	20	30	66 %	Personalresurser saknades
Grönt:	Målet har nåtts				
Rött:					
Rött:	Målet har inte uppnåtts				